

Umělá inteligence Právo a etické otázky

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**

OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- AI je stále důležitějším prvkem v oblastech podnikání a každodenního života.
 - Proto je důležité rozumět nejen technickým aspektům, ale i etickým a právním důsledkům.
-

- **Legislativní rámec** přijatý Evropským parlamentem a Radou Evropské unie
- Stanovuje harmonizovaná pravidla pro vývoj, uvádění na trh a používání systémů umělé inteligence v Evropské unii.
- **Cíl:** zajistit vysokou úroveň ochrany zdraví, bezpečnosti a základních práv, přičemž zároveň podporuje inovace v oblasti AI.
- Vztahuje se na uživatele v EU, poskytovatele uvnitř EU, kteří na trh uvádí AI systémy. Vztahuje se na poskytovatele a uživatele i mimo EU, pokud se výstup jejich AI systému používá na trhu EU (např. obrázky, videa atd.)
- Vztahuje se na soukromou i veřejnou sféru (podle pravidel se budou řídit i orgány veřejné moci).

- **Systemy s minimálním rizikem** – většina již dnes dostupných systémů, se kterými se každý z nás za poslední roky setkal.
- **Systemy s vysokým rizikem** – systémy potenciálně zasahující do základních práv a bezpečnosti jednotlivců (např. biometrická identifikace osob, kritická infrastruktura)
- **Systemy s nepřijatelným rizikem** – systémy, které představují zvláště škodlivé způsoby využití umělé inteligence (zneužívání zranitelnosti osob, biometrická identifikace osob mimo povolené výjimky atd.).
- **Systemy se specifickým rizikem** – vybrané systémy, u kterých existuje riziko netransparentnosti a zneužití (např. chatboti).

PŘÍKLADY SYSTÉMŮ DLE KATEGORIE

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ

Minimální riziko	Vysoké riziko
<ul style="list-style-type: none">- Spamové filtry- Videohry využívající AI	<ul style="list-style-type: none">- Biometrické systémy, které nejsou mezi zakázanými- Systémy využívané pro profilování- Kritická infrastruktura (řízení dopravy)- Hodnocení výsledků studia
Nepřijatelné riziko (zakázané)	Omezené riziko
<ul style="list-style-type: none">- Biometrická indentifikace (na dálku v reálném čase na veřejnosti)- Social scoring- Vše, co nás manipuluje a podprahově ovlivňuje	<ul style="list-style-type: none">- Chatboti a virtuální asistenti- AI generovaný obsah

Systémem řízení rizik

- Nepřetržitý cyklus prevence, vyhodnocení a nápravy situací ohrožujících základní práva a bezpečnost jednotlivce.

Správa dat

- Kontrola správnosti a úplnosti dat používaných při tréninku a testování.
- Dodržování požadavků GDPR při využívání osobních dat.

Transparentnost

- Vytváření uživatelských návodů pro správné vykládání a používání výstupů systémů.

Kvalita a kyberbezpečnost

- Zajištění integrity dat a výstupů, prevence zneužití systémů.
-

- **Etika** – Vědní disciplína – součást filosofie. Věnuje se hodnocení lidského jednání. Zajímá ji, zda ho můžeme popsat jako správné, či nesprávné. Kriticky hodnotí principy a normy správného jednání.
- **Morálka** - soubor norem různého původu (kultura, náboženství apod.), kterými se lidé skutečně řídí. Různé společnosti (a dokonce i jednotliví lidé) mohou vyznávat odlišné morálky.
- Etika je (či by měla být) schopná určit ty principy a normy, které jsou platné obecně.
- Morálka je podmíněna celou řadou faktorů, může se měnit a být nesprávná (stačí pomyslet na otroctví, které se někdy obhajovalo prostřednictvím tehdy panujících morálních norem), etika by měla mít alespoň určité jádro trvale platných principů a norem.

- Mladá vědní disciplína
- Jádrem etiky AI je snaha o vytvoření souboru etických pravidel, která všem systémům umělé inteligence umožní rozhodovat se správně.

Principy - Základní etické principy, kterými by se inteligentní systémy a stroje měly řídit. Jedná se o těchto pět principů:

- princip neškození,
- princip prospívání,
- princip respektu k lidské autonomii,
- princip spravedlnosti
- princip vysvětlitelnosti.

- Podaří-li se nám nějakým způsobem začlenit tyto principy do rozhodovacích mechanismů umělé inteligence (alespoň taková je základní představa), výsledkem budou stroje a systémy, které se rozhodují eticky správně.

Existují tři přístupy, jak umělou inteligenci „obohatit“ o etické principy:

- přístupy „shora“ (naprogramujeme obecné rozhodovací procedury),
- přístupy „zdola“ (necháme umělou inteligenci, aby se eticky správné jednání naučila),
- kombinace obou postupů.

- Tvorba loga – kdo je autor a komu náleží autorská práva?
- 3 potenciální možnosti
 - vývojář AI systému
 - Vy jako uživatel AI systému
 - AI systém samotný

- Tvorba loga – kdo je autor a komu náleží autorská práva?
- 3 potenciální možnosti
 - vývojář AI systému
 - Vy jako uživatel AI systému
 - ~~AI systém samotný~~
- Zákon striktně říká, že autorem jakéhokoliv autorského díla je fyzická osoba. AI není fyzickou osobou.
- Vývojář či uživatel umělé inteligence by podmínku právní osobnosti splňovali, ale určení autorství zde také není jednoznačné.
- Bez tvůrčího přístupu vývojářů AI by nevznikla žádná umělá inteligence a potažmo ani žádné logo či obrázek. Vy jako uživatel se zase na druhou stranu aktivně podílíte na celém tvůrčím procesu umělé inteligence.

Významný rozsudek Městského soudu v Praze

- Rozsudek tohoto sporu nám bude vodítkem na cestě za správnou odpovědí, kdo by byl autorem loga.
- Žalobce pomocí programu DALL-E vygeneroval s určitým promptem obrázek a umístil si jej na web.
- Žalovaný si jej okopíroval a vložil na své stránky.
- Žalobce se považoval za autora vygenerovaného díla a požadoval stažení obrázku z webu žalovaného a zákaz šíření obrázku bez jeho souhlasu.
- Soud ve svém rozsudku došel k závěru, že obsah vygenerovaný umělou inteligencí nelze považovat za autorské dílo, jelikož nesplňuje pojmové znaky dané autorským zákonem. Jedná se zejména o to, že není jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora.

Významný rozsudek Městského soudu v Praze

- Vy totiž logo sami nevytvoříte, vzniká pouze prostřednictvím umělé inteligence.
- Pokud jde o samotné zadání a podklady pro logo vytvořené AI, dalo by se hovořit o námětu díla či eventuálně myšlence, které však samy o sobě nejsou autorským dílem podle autorského zákona.
- Pokud logo nevytvoříte osobně, ale bylo by ztvárněno umělou inteligencí, nemůže se již z podstaty věci jednat o autorské dílo a tím pádem k němu nemáte autorská práva a ani je nemůžete vykonávat.
- Podle rozhodnutí soudu nemáte k logu vygenerovaným umělou inteligencí žádná práva, což znamená, že nemáte kontrolu nad jeho dalším šířením.

Autorské právo (Petra Stupková)

<https://youtube.com/shorts/zZtAtH1FoVg?si=Ts3m5XSqbavMQYDo>

Je AI dílo skutečně moje?

https://youtube.com/shorts/g0tOr4JN1Rk?si=ISt_3V4bMhcNR42g

ATD.

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Proč umělci nemají rádi AI

<https://www.youtube.com/watch?v=5Viy3Cu3DLk>

Technologie, která umožňuje vytváření falešného digitálního obsahu (převážně videí) pomocí algoritmů strojového učení.

Dokáží realisticky nahradit tváře a hlasové stopáže v existujících videích, fotografiích anebo zvukových nahrávkách.

Upravuje se především mimika obličeje a řeč jednotlivých aktérů.

<https://www.youtube.com/watch?v=3wVpVH0Wa6E>

Zpřístupnění AI nástrojů pro tvorbu deepfakes se dostalo na seznam největších rizik pro rok 2024.

Největší hrozby zneužití zahrnují techniky, které ohrožují značku organizace, napodobují vedoucí pracovníky a používají podvodnou komunikaci k získání přístupu k sítím, komunikaci a citlivým informacím organizace.

Phishing (typ kybernetického útoku zneužívající falešnou identitu)

- napodobení hlasu nadřízeného v telefonu
 - deepfakes v on-line schůzkách a pohovorech
 - zveřejnění falešného firemního prohlášení
 - vydírání zaměstnanců falešnými snímky s nahotou
-

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Aktivita

<https://1url.cz/@vyzkum-pw2024>
